

Nepoškvrnené počatie Panny Márie

Lk 1, 26 - 38

Gen 3, 9 - 15. 20

8. december 2025

Milé sestry a bratia v Kristovi

Pred vianocami nám dnešný sviatok Nepoškvrneného Počatia Panny Márie pripomína, že Mária vzhľadom na zásluhy svojho syna bola od okamihu svojho vlastného počatia, od prvej chvíle svojej fyzickej existencie uchránená od akejkoľvek poškrvny dedičného, alebo inak povedané prvotného hriechu. Bola uchránená od zla, ktoré je spoločné všetkým ľuďom. Zároveň tým tento sviatok náuku o dedičnom hriechu konfrontuje so začiatkom vykupiteľského diela Ježiša Krista, ktoré si pripomíname na Vianoce.

Je to sviatok ktorý sa týka vierouky a ktorý niekedy predstavuje problém pre správne pochopenie. Aby sme tejto vierouke porozumeli, položme si najprv otázku, ako rozumieť náuke o dedičnom hriechu. Pokiaľ ju nechceme chápať nejako mechanicky, nie je to ľahká otázka. Naznačuje to aj dnešné čítanie z knihy Genezis o hriechu prvých ľudí. Jedná sa samozrejme o symbolické rozprávanie, ale ono naznačuje duchovnú situáciu človeka. Vyjadruje niečo z duchovného rozpoloženia každého človeka, teda aj nás - dnešných ľudí.

V čom spočívalo symbolické prestúpenie hranice, ktorú Boh na počiatku stanovil? A jednalo sa vôbec o prestúpenie? Biblia hovorí, že človek chcel prekročiť hranicu poznania, tak aby viac vedel, poznal - aby sa viac priblížil, pripodobnil k Bohu. Môžeme snahu človeka poznať hranicu dobra a zla pokladať za hriech? Alebo jedná sa o hriech lebo človek precenil svoje vlastné možnosti - nazdával sa, že môže byť ako Boh? Samotná túžba po poznaní nemôže byť zlá. A to ani túžba po poznaní dobra a zla. Dokonca aj snahu o pripodobnenie sa k Bohu nemusíme hodnotiť len negatívne.

Negatívny je skôr spôsob, akým to chceme dosiahnuť. Nie cez priblíženie sa k Bohu, cez poznanie prameňa pravdy, ale cestou konkurencie s Bohom, s pravdou. Jedná sa o hľadanie akejsi skratky. To spôsobuje, že človek sa od Boha, od skutočnej pravdy oddeluje, vidí v Bohu, v pravde svojho konkurenta a následne aj prekážku svojho vlastného šťastia. Prvotný hriech je potom táto priepasť medzi Bohom a človekom, ktorá sa otvára našim nesprávnym chápaním, snahou rýchlo dosiahnuť niečo, za čo nie sme ochotní poctivo zaplatiť. My dnes môžeme špekulovať, aké by to bolo, keby v nás ľuďoch tejto priepasti nebolo. Biblické rozprávanie tu ale nie je na to, aby nám označilo vinníka. A keď by sme ho chceli hľadať, potom si musíme priznať, že vina je v nás, v našom celkovom ľudskom založení. Paradoxnosť tohoto nášho založenia vyjadruje aj veľkonočný chválospev, v ktorom sa spieva: O, blažená vina, pre ktorú musel prísť taký vznešený vykupiteľ.

Biblické rozprávanie nám tak či onak naznačuje, že človek vstúpil do sveta, v ktorom popri dobre jestvuje aj zlo a zároveň sa človek odlúčil od Boha, pravdy - akoby chcel povedať, že už ho nepotrebuje. Pritom Boh nielen pozná rozlíšenie dobra a zla, ale Boh je ten, kto vždy stojí na strane dobra. V istom zmysle sme sa podľa tohoto rozprávania vydali na cestu, ktorá sa tiahne celými dejinami a na ktorej musíme sa namáhavo učiť rozlišovať dobro od zla a zároveň namáhavo zápasit s náchylnosťou rozhodnúť sa aj pre možnosť zla. Slobodou, ktorá vyplýva z možnosti vybrať si, človek aj ohrozuje sám seba, pretože zostáva možnosť ešte viac sa výberom zlej možnosti oddeliť od Boha.

Pravda dnešného sviatku nie je jednoduchá a v niečom nás stavia aj pred určitý problém. Mnohí totiž pravdy viery chápú ako niečo, v čom sa od vonkajškového môže odvodiť duchovno.

Ale dnešný sviatok nám ukazuje práve opačnú cestu - Mária v rozhodujúcej chvíli svojho života prijala pôsobenie Ducha - Na prisľúbenie Ducha odpovedala svojim „Hľa služobnica Pájna, nech sa mi stane podľa Tvojho slova.“ Mária aj nám ostatným ľuďom naznačila cestu k opätovnému zjednoteniu s Bohom, zdrojom pravdy. Naznačila nám, že aj my máme v našom živote hľadať najprv Božieho ducha, prameň pravdy, a ten potom premení aj náš život. Opačným smerom sa len

ťažko dostávame k skutočne duchovnému, k božiemu základu pravdy. Prosme teda, aby Mária bola aj pre nás príkladom správnej cesty.